

Ook voor ESMA staat corona centraal bij verslaggeving over 2020

In de jaarrekening 2020 moet de invloed van COVID-19 op waarde, winst en kasstromen zichtbaar worden gemaakt.

Dick Korf en Erik Hoogcarspel

Kort geleden kwam de European Securities and Markets Authority (ESMA) met haar jaarlijkse '[wensenlijstje](#)' voor het komende jaarverslagenseizoen. In haar *Public Statement on European Common Enforcement Priorities* benoemt de toezichthouder de onderwerpen waar nationale toezichthouders, zoals de AFM, in het bijzonder op zullen gaan letten en handhaven bij het uitvoeren van hun toezicht op de jaarverslagen over 2020. Een lijst met aandachtspunten en verwachtingen van de toezichthouders over de toepassing van de regelgeving.

Het is niet verrassend dat de invloed van corona dit jaar centraal staat. "*The COVID-19 pandemic has shown the severe impact that non-financial events may have on businesses and the economy. Therefore, transparency in the annual financial reports on the consequences stemming from the outbreak is essential to preserving market confidence*", aldus Steven Majoor, voorzitter ESMA.

Veel van de onderwerpen die ESMA behandelt heeft ze eerder dit jaar ook al opgebracht in een [Public Statement](#) voor de halfjaarcijfers. Hieronder enkele saillante punten.

Going concern analyse kan worden opgevraagd door de AFM

ESMA wijst terecht op het belang van transparantie over de going concern veronderstelling die ten grondslag ligt aan de jaarrekening, voor die situaties waarin de going concern analyse *significant judgment* heeft gevraagd. In dat geval zal in de toelichting moeten worden vermeld wat de belangrijkste onzekerheden en aannames zijn, bijvoorbeeld over de haalbaarheid van het business plan, het verkrijgen van nieuwe financieringen, de afhankelijkheid van overheidssteun e.d. Dat betekent dus ook dat als er uiteindelijk géén sprake is van ernstige onzekerheid omtrent de continuïteit, er niettemin een toelichting vereist is over de going concern analyse als deze 'significant judgement' heeft gevraagd.

Interessant is de toevoeging van ESMA dat toezichthouders voor hun onderzoek komend jaar de stukken ter onderbouwing van de going concern analyse en toelichtingen bij ondernemingen kunnen opvragen.

Belangrijkste schattingsposten en schattingsonzekerheden

Voor het geven van inzicht in waarderingsonzekerheden en het effect van schattingen op de waardering en resultaatbepaling stelt ESMA dat er vanwege corona sprake kan zijn van een significant risico, zoals bedoeld in IAS 1 par. 125, dat waarderingsposten die in de jaarrekening over 2020 zijn opgenomen in de komende periode zullen wijzigen als gevolg van genoemde schattingsonzekerheden.

Ook wordt gewezen op de bepalingen van IAS 1 par. 129 om informatie te geven over de gevoeligheid van waarderingsposten voor de gehanteerde methode, veronderstellingen en onderliggende aannames en schattingen die ten grondslag liggen aan de waarderingsposten.

ESMA verwacht met name dat informatie over schattingsonzekerheden in de toelichting wordt opgenomen voor die jaarrekeningposten waarover speciale zorgen zijn geweest of waarover discussie is gevoerd door het management,

toezichthouders zoals het audit committee en/of de externe accountant. ESMA stelt evenzeer dat deze informatie consistent moet zijn met de toelichting over risico's die elders in de jaarverslaggeving is opgenomen.

Omdat in de jaarrekening 2019 corona nog 'slechts' een gebeurtenis na balansdatum was, verwachten wij dat het actualiseren van de toelichting op de belangrijkste risico's, schattingsonzekerheden en gevoeligheden de nodige aandacht van het management en de accountant zal vragen.

Impairment van niet-financiële activa

ESMA herhaalt haar standpunt van dit voorjaar "dat er sprake is van een sterke aanleiding om te concluderen dat er één of meerdere impairment indicatoren uit IAS 36 zijn geraakt". Hierbij spreken we dus over impairment *triggers*, die noodzaken om een impairment test uit te voeren op de waardering van materiële en immateriële vaste activa, goodwill, right of use lease assets en dergelijke. Voor het bepalen van de *recoverable amounts* kan het nodig zijn voor de projecties van kasstromen meerdere scenario's te gebruiken en die vervolgens te wegen.

Bij de toelichting over de belangrijkste aannames die gedaan zijn bij het maken van kasstroomprojecties moet worden vermeld welke tijdshorizon de onderneming verwacht totdat kasstromen weer op het pre-COVID-niveau zullen zijn. Dit zou moeten worden aangevuld met gevoeligheden voor de situatie als de coronacrisis langer gaat duren dan verondersteld.

ESMA benadrukt dat ook indien impairment tests al gedurende het jaar zijn uitgevoerd, deze per jaareinde opnieuw moeten worden uitgevoerd.

Risico's uit hoofde van financiële instrumenten

ESMA wijst in de context van corona ook op het belang van duidelijke toelichting op de liquiditeitspositie van de onderneming volgens IFRS 7. Hierbij wordt speciaal gewezen op het verstrekken van inzicht in de looptijd van verplichtingen, de wijze waarop het liquiditeitsrisico wordt beheerst en de financiële middelen en financieringsarrangementen die beschikbaar zijn. Ook wordt gevraagd inzicht te verschaffen in de mate waarin een onderneming gebruik heeft gemaakt van uitstel van betaling aan de banken en andere financiers.

ESMA benadrukt wederom het belang van een goede toelichting over *supply chain finance* of reverse factoring arrangementen waar de onderneming bij betrokken is. Hierover schreven wij eerder dit jaar op [accountant.nl](https://www.esma.europa.eu/press-material/press-conferences-and-events/press-conferences-and-events), naar aanleiding van een vergelijkbare oproep door de AFM.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor het toelichten van de gevoeligheid voor wijzigingen in marktrisico's, zoals prijzen van aandelen en commodities, op de waardering van financiële instrumenten.

Banken

Voor banken is veruit de belangrijkste schattingspost de kredietvoorziening volgens het *expected credit loss model* (ECL) van IFRS 9. Daarvoor moeten schattingen worden gemaakt zonder 'bias' en op basis van alle redelijkerwijs beschikbare informatie over de feitelijke situatie op de balansdatum.

Ook hier wijst ESMA op het belang van een goede toelichting, onder andere over de gebruikte macro-economische scenario's en de weging die aan de verschillende scenario's is toegekend. Vanwege de uitzonderlijke coronasituatie wordt gewezen op het belang van transparantie over aanpassingen die het management maakt op de uitkomsten van de gehanteerde ECL-modellen. Dergelijke aanpassingen kunnen nodig zijn, omdat modellen nog niet (voldoende) in staat zijn de effecten van corona op de ECL goed te bepalen. Zoals bijvoorbeeld de invloed van de omvangrijke overheidssteun zonder precedent. Het zal interessant zijn om te zien in welke mate banken dergelijke aanpassingen nog steeds zullen maken, zoals bij de kwartaal- en halfjaarrapportages naar voren kwam, of dat men inmiddels in staat is geweest de modellen aan de bijzondere effecten van corona aan te passen.

ESMA wijst ook op de noodzaak om inzicht te geven in de wijziging van de kredietvoorziening per categorie vorderingen. De mate waarin banken hun klanten uitstel van betaling hebben gegund en hoe dit in de jaarrekening is verwerkt, is eveneens een punt van aandacht.

In lijn met de eerder besproken aanbevelingen wordt ook van banken verwacht specifiek aandacht te schenken aan de impact van corona en om belangrijke schattingselementen en *judgments* die zijn toegepast bij de bepaling van de kredietvoorziening toe te lichten, inclusief de gevoeligheid van mogelijke wijzigingen wanneer de situatie zich anders zou ontwikkelen.

ESMA komt overigens niet terug op haar uitingen van dit voorjaar over de toe te passen scenario's voor de diepte en lengte van de coronacrisis. Daarin gaf ze samen met de ECB aan dat banken niet van het slechtste scenario uit moeten gaan en een zeker herstel van de crisis in aanmerking moeten nemen. Ook de specifieke uiting dat het toekennen van betalingsuitstel niet zonder meer een indicator is van een significante verslechtering van het kredietrisico komt niet terug. Naar onze mening is dat ook niet nodig, omdat er nu geen sprake meer is van een uitzonderlijke situatie die kort voor rapportagedatum is ontstaan; banken hebben voldoende tijd gehad om de impact van corona in te schatten en de

bepalingen van IFRS 9 onverkort toe te passen.

Niet-financiële informatie

Voor het jaarverslag verwacht ESMA in ieder geval de volgende toelichting over niet-financiële informatie:

- invloed van corona op niet-financiële aspecten;
- sociale aspecten en impact op medewerkers, vooral in relatie tot het thuiswerken en het naleven van gezondheids- en veiligheidsregels;
- invloed van corona op het businessmodel en de waardecreatie door de onderneming;
- risico's van klimaatverandering, rekening houdend met fysieke en overgangsrisico's.
- ESMA wijst voorts nog eens op de [eerder gepubliceerde overwegingen](#) met betrekking tot het gebruik van alternatieve *performance measures* in relatie tot corona (vraag 18).

Extra aandacht

Omdat corona in de jaarrekening 2019 voor veel ondernemingen nog slechts een gebeurtenis na balansdatum was, verwachten wij dat het actualiseren van de toelichtingen in de jaarrekening vanwege corona de nodige extra aandacht zal vragen. Dat geldt met name voor de toelichting op de belangrijkste risico's, schattingsonzekerheden en gevoeligheden die er flink anders uit kan gaan zien in vergelijking met *business-as-usual*. Dit alles naast het verwerken van de impact op 'waarde en winst', die voor diverse sectoren ook significant zal zijn.

Deel dit artikel

Dick Korf is partner accounting advisory services KPMG. Erik Hoogcarspel is partner department professional practice KPMG.

GERELATEERD

NIEUWS | vandaag

Financiële bestuurders maken zich zorgen over kostenstijgingen

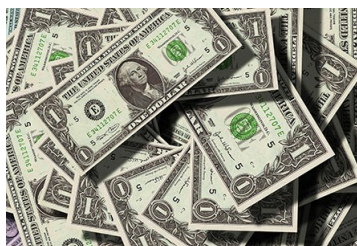
[Financiële bestuurders maken zich wereldwijd zorgen over de stijgende operationele kosten.](#) →

NIEUWS | 20 januari 2022

Ziekteverzuim opnieuw 'uitzonderlijk hoog' door coronagolf

[Het ziekteverzuim in Nederland was in december voor de tweede maand op rij "uitzonderlijk hoog" als gevolg van de nieuwe coronagolf.](#) →

NIEUWS | 17 januari 2022

Vermogen tien rijkste mannen is verdubbeld tijdens pandemie

[Het vermogen van de tien rijkste mannen ter wereld is in de eerste twee jaar van de pandemie verdubbeld, stelt Oxfam Novib in een rapport. In dezelfde periode zijn... →](#)

NIEUWS | 17 januari 2022

Ondernemers willen langetermijnvisie op corona

De versoepelingen van de coronamaatregelen bieden enig perspectief, maar er ontbreekt nog altijd een langetermijnvisie voor ondernemers. →

NIEUWS | 12 januari 2022

EY: 'Coronapandemie vergroot risico op fraude en onethisch gedrag'

De coronapandemie maakt het moeilijker om zakelijk integer te handelen en om een integere cultuur binnen een bedrijf overeind te houden. De regels omzeilen lijkt... →
